

عنوان مقاله:

ژئودینامیک دایکهای گروهی (فوجی) پهنه های زمین ساختی ایران مرکزی و ارومیه - دختر

محل انتشار:

فصلنامه جغرافیا، دوره 21، شماره 77 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسنده:

محمدحسن بازوبندی - گروه آموزش علوم تجربی دانشگاه فرهنگیان استان تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

این پژوهش از نوع بنیادی است که به مطالعه تطبیقی دایکهای گروهی (فوجی) در پهنه های زمین ساختی ایران مرکزی و ارومیه-دختر پرداخته است. دایکهای فوجی، یکی از پدیده های ژئومورفولوژیکی هستند، که تحت تاثیر جابجایی ورقه های سنگ کره، در مناطقی با تنش های کششی تشکیل می شوند. از اینرو، این دایکهای گروهی، در مطالعه و تفسیر محیطهای تکتونیک گذشته زمین و آنالیز تنش-های گذشته زمین، کاربردهای فراوانی دارند. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دایکهای فوجی ایران زمین است. که به دلیل کثرت و فراوانی، دایکهای دو پهنه زمین ساختاری ارومیه - دختر و ایران مرکزی انتخاب گردید. دایکهای فوجی شمال ساوه از پهنه ارومیه-دختر و دایکهای مناطق دلبر و زریگان از پهنه زمین ساختاری ایران مرکزی انتخاب شده اند، که از نظر ویژگیهای عمومی مانند ترکیب سنگ شناسی، سن استقرار، مدل ژئودینامیک تشکیل و مقایسه آنها با مدلهای ژئودینامیکی تیپیک، مورد مطالعه و بررسی قرار گرفتند. بر اساس یافته های این پژوهش، سن استقرار دایکهای مذکور از دوره کامبرین تا الیگومیوسن و ترکیب سنگ شناسی آنها بطور عمده شامل سنگهای آندزیتی، بازالتی، گابرو، گابرودیوریتی و آلکالی گابرو است. سازوکار تشکیل دایکهای هر سه منطقه، در ارتباط با فرورانش و صعود ماگما در شکستگی های ایجاد شده در اثر فرورانش می باشد. با توجه به طبقه بندی ارنست، دایکهای فوجی شمال ساوه جزو دایکهای نوع IV و دایکهای فوجی مناطق دلبر و زریگان جزو دایکهای نوع V طبقه بندی می شوند. و با توجه به طبقه بندی هوو، دایکهای هر سه منطقه از الگوی خطی تبعیت می کنند. پیشنهاد می گردد که در پژوهش های بعدی سایر دایکهای فوجی ایران، که نسبتا فراوان و هنوز ناشناخته هستند، شناسایی و معرفی گردند و مدلهای ژئودینامیکی آنها مورد مطالعه تطبیقی با دایکهای مورد مطالعه در این پژوهش قرار گیرد.

کلمات کلیدی:

دایکهای فوجی ایران، ژئودینامیک دایکها، پهنه ارومیه - دختر، تقسیم بندی دایکها، ژئومورفولوژی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1784834>

